

svůj návrh v ten smysl, že žádal potrestání obžalovaného pro přestupek zanedbání povinné péče podle § 6 tisk. nov. K odůvodnění svého názoru o promlčení uvádí soud v důvodech, že přečin proti bezpečnosti cti má jinou skutkovou podstatu než přestupek zanedbání povinné péče podle § 6 tisk. nov., že tu nejde o případ podle § 262 tr. ř., nýbrž o jiný čin podle § 263 tr. ř., a že přestupek zanedbání povinné péče podle § 6 tisk. nov. byl v den, kdy byla obžaloba změněna, již promlčen. Uplatňujíc zmateční důvod podle § 281 čís. 9 b) tr. ř. vytýká stížnost, že tento názor jest právně mylným, poněvadž prý čin zažalovaný i čin na nějž byla obžaloba pozměněna, je týmž činem, že předmětem i původní obžaloby i obžaloby, jak byla pozměněna, jest uveřejnění pozastaveného článku v č. 48 periodického tiskopisu »H. z H.« ze dne 13. listopadu 1928, jde prý jen o změnu právní kvalifikace činu vzhledem k okolnostem při hlavním přelíčení na jevo vyšlým, jak to má na mysli § 262 tr. ř. Stížnost jest v právu. Podle stálé judikatury vídeňského nejvyššího soudu (na př. rozh. č. 701 sbírky Löflerovy) i tohoto nejvyššího soudu (na př. č. 1678 sb. n. s.) stihací návrh i obžaloba pro přečin urážky na cti spáchané tiskem obsahuje v sobě i stihací návrh (obžalobu) pro přestupek zanedbání povinné péče podle § 6 tisk. nov., čímž jest vyloučeno promlčení ohledně tohoto přestupku již podáním stihacího návrhu (obžaloby) pro přečin urážky na cti spáchané tiskem.

Čís. 3870.

Výrazem »drancování« v obecném smyslu označuje se i nesvědomitě zacházení nebo plýtvání s cizím majetkem vůbec, aniž pachatel z toho těžil pro sebe.

Důkaz pravdy a pravděpodobnosti musí se odnášeti k okolnostem týkajícím se obsahu pozastavené zprávy.

Pokud nejde o hájení veřejného zájmu, byli-li v letáku před volbami rozšiřovaném napadení příslušníci jiné strany, a jde-li jen o osobní třenice a zájmy jen strany se týkající.

K řešení otázky, zda jsou tu předpoklady § 4 tisk. nov., jest přistoupiti teprve, nenabyli-li soud přesvědčení o pravdivosti výtek.

§ 13 tisk. nov. platí i pro neperiodické tiskopisy.

Odůvodnění výroku o rozhodných skutečnostech ve smyslu § 270 čís. 5 a § 281 čís. 5 tr. ř. ohledně tiskových urážek.

(Rozh. ze dne 13. května 1930, Zm I 745/29.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti soukromých obžalobců do rozsudku krajského soudu v Mladé Boleslavi ze dne 14. září 1929, jímž byli obžalovaní podle § 259 čís. 3 tr. ř. zproštěni z obžaloby pro přečin proti bezpečnosti cti tiskem podle §§ 488, 491 a 493 tr. zák., zrušil napadený rozsudek jako

zmatečný a věc vrátil soudu první stolice, by ji znova projednal a o ní rozhodl.

D ů v o d y:

Zmateční stížnosti soukromých obžalobců, dovolávající se číselně důvodů zmatečnosti čís. 5 a 9 a) § 281 tr. ř., jest přisvědčiti, pokud s hlediska čís. 5 § 281 tr. ř. vytýká rozsudku nedostatek důvodů ohledně trestnost vylučujícího důvodu podle § 4 tiskové novely. Napadený rozsudek obsahuje jakýsi výťah ze spisů, citující »pozastavené projevy; stanovisko obžaloby o významu a o kvalifikaci těchto projevů; obhajobu obžalovaných a některé výsledky průvodního řízení, týkající se důkazu pravdy«. Po této citaci omezuje se soud na povšechnou větu, že podle toho, co uvedeno, má za prokázáno, že se obžalovaným podařilo prokázati okolnosti, pro které tvrzení letáku mohli považovati důvodně za pravdivé, a že jednali ve veřejném zájmu, nikoliv v úmyslu soukromé obžalobce uraziti, totiž ve snaze o odstranění zlořádů ve veřejné správě, a že jen z toho důvodu dali leták do tisku. Touto povšechnou úvahou, přimykající se víceméně k zákonnému doslovu § 4 tiskové novely, odůvodňuje soud zprošťující výrok, leč tímto způsobem není vyhověno tomu, co zákon míní v § 270 čís. 5 a § 281 čís. 5 tr. ř. odůvodněním výroku o rozhodných skutečnostech. Jde tu o dva různé útoky, z nichž první směřuje, jak obžaloba i rozsudek předpokládá, jen proti soukromému obžalobci Josefu V-ovi, jako bývalému starostovi, druhý pak podle předpokladu stěžovatelů proti V-ovi jakož i proti dalším třem obžalobcům jako příslušníkům strany národně socialistické a členům bývalého obecního zastupitelstva za tuto stranu. Jest nemyslitelno, by věc byla vyřešena způsobem správným a uspokojujícím po stránce skutkové i právní, dokud si soud náležitě neuvědomuje význam a smysl útoků, dokud v příčině druhého útoku neřeší otázku, na koho se vztahuje, najmě zda na všechny soukromé obžalobce, a kterými z nich byla pro tento výrok podána obžaloba, a dokud ohledně důkazu pravdy (pravděpodobnosti podle § 4 tisk. novely) nesrovnává v tom kterém směru zjištěné konkrétní skutečnosti s obsahem pozastaveného projevu; vždyť se tyto důkazy musí odnášeti k okolnostem týkajícím se obsahu pozastavené zprávy, musí tu býti mezi urážkou a důkazem věcný vztah a kromě toho musí býti v rozsudku, pokud se opírá o zprošťující důvod § 4 tisk. nov., zjištěno, jednak v čem záleží veřejný zájem, pokud se týče v čem se spatřuje zlořád ve veřejné správě, který měl býti odstraněn, jednak zdali a proč šlo pachatelům především o to, chrániti tento zájem. K tomu se připomíná, že nalézací soud, pomíjeje otázku důkazu pravdy, má asi za to, že je lhostejno, zda se obžalovaný stane beztrestným pro zdařený důkaz pravdy či pro trestnost vylučující důvod § 4 tisk. novely; leč tu jest si uvědomiti, že předpis prvního odstavce § 13 tisk. nov. platí i pro neperiodické tiskopisy (viz § 24/1 cit. zák.), a že jest zajisté příznivějším pro obžalovaného, byl-li zproštěn úplně z obžaloby pro zdařený důkaz pravdy, než s omezením podle § 4 tisk. nov., že pravdivost

zprávy nebyla prokázána. Bude proto třeba, by soud především zjistil a přesně v rozsudku se vyjádřil, zdali a jakou urážku spatřuje v prvním projevu týkajícím se bývalého starosty, aný se tu strany rozcházejí ohledně výkladu tohoto projevu. Obžaloba tvrdí, že jde o vinění z »udávačství«, obžalovaní zase, že jde o vinění z »hrubého chování k členům strany sociálně-demokratické a o prosté zjištění, že starosta udal tyto členy četnictvu«.

Týmž způsobem bude ohledně druhého útoku — týkajícího se koupě pozemků — zjistiti, co jest podstatou tohoto projevu. Namítá-li stížnost v tomto směru, že »drancování« znamená tolik jako krádež a při nejmenším »obohacení« se nečestným způsobem, jest již nyní připomenouti, že v technickém slova smyslu by to bylo správným; než jest přece zjistiti, zda bylo výrazu v souzeném případě užito v onom technickém smyslu, či snad ve smyslu obecném, kde se výrazem »drancování« označuje i nesvědomité zacházení nebo plýtvání s cizím majetkem vůbec, aniž pachatel právě z tohoto plýtvání musil těžiti pro sebe. Podle obsahu jednotlivých výtek bude pak třeba si uvědomiti, které skutkové podstaty výtky naplňují, a zda jest důkaz pravdy přípustný; pakli ano, bude soudu zkoumati, zda byl výsledky průvodního řízení tento důkaz proveden. S tohoto hlediska bude třeba ohledně první části výtky Josefem V-em pozastavené uvažovati, zda jest objektivně pravdou, že »bývalým starostou byli členové sociálně-demokratické strany hrubě napadáni tím způsobem, že se schovával za imunitu úřední osoby, čímž mu bylo umožněno každého urážeti«. A ohledně druhé věty prvního projevu bude pak uvažovati, měla-li jí býti vyjádřena výtka udávačství v opovržlivém smyslu, jak se na výtku tu v obecném styku pohlíží, či spíše jakéhosi zneužití starostenského postavení tím způsobem, že starosta členům obecního zastupitelstva znemožnil brániti se proti útokům odepřením slova neb udáním u četnictva; stejně jest bedlivě zkoumati a přesně se vyjádřiti, není-li snad spisy, jež rozsudek cituje, o jejichž obsahu však blíže neuvažuje, proveden důkaz pravdy pro tyto výtky. Co se pak týče druhého projevu, ohledně něhož třeba zjistiti, zda čtenáři letáku musil býti pojímán jako útok na všechny soukromé obžalobce, mohla by býti koupě pozemku ve skutečné ceně 28.928 Kč za 115.000 Kč pro stavbu školy, nad to za poměrů, kdy ke stavbě školy pro nedostatek finančních prostředků vůbec dojiti nemohlo, okolností, odůvodňující pravdivost výtky drancování obecních příjmů a udělení presentů určité straně. Leč tu schází zase zjištění, že soukromí obžalobci jako členové obecního zastupitelstva spolupůsobili, by taková pro obec nevýhodná koupě byla uskutečněna za tím účelem, by právě straně soukromých obžalobců byl opatřen výdělek několika desítek tisíců. Připomíná se, že při důkazu pravdy ohledně tohoto projevu nebude lze ponechati nepovšimnutou okolnost, jak se vlastně měla věc s přeplatkem 3.326 Kč 40 h, vykázaným v příloze 8 pod 1. č. 58. Teprve kdyby soud nenabyl přesvědčení o pravdivosti výtek, bylo by přikročiti k řešení další otázky, nejsou-li tu předpoklady § 4 tisk. nov.; a tu jest připomenouti, že by použití tohoto předpisu nebránila nutně o sobě okolnost, že obžalovaní nejsou z téže obce, jejíž zástupci

byli napadeni; vždyť nelze přehlédnouti, že jednak podle obhajoby obžalovaných byl leták objednan právě volebním výborem čl. sociálně-demokratické strany, a že jinak, jde-li opravdu o vážné hájení veřejných zájmů, by po případě vůbec nemusilo záležeti na tom, ze které obce pachatelé pocházejí.

Leč otázkou jinou dosud vůbec neřešenou jest, zda šlo obžalovaným především o to, by byl chráněn veřejný zájem, a zda tu šlo vůbec o hájení veřejného zájmu. Nelze tu pominouti, že tu jde o leták, rozšířený krátce před obecními volbami, jehož účelem zřejmě bylo, získati hlasy pro stranu sociálně-demokratickou na úkor strany národně-socialistické. Třebaže není zásadně vyloučena možnost shody zájmu stranického se zájmem veřejným, jest si přece uvědomiti, že tu šlo o volební boj, a proto pečlivě zkoumati, zda tu byly předpoklady § 4 cit. nov. S tohoto hlediska bylo by proto ohledně prvního výroku uvažovati, zda tu nešlo jen o třenice osobní, o zájem čistě strany se týkající, neb o ohrazení se proti zneužití předsednické moci takového rázu, že i širší veřejnost mohla na tom míti zájem. Ohledně druhého projevu jest zkoumati, zda v souzeném případě záleželo pachatelům v prvé řadě na věcném odhalení nešvarů, nikoli snad jen na ostouzení nepohodlné protistrany krátce před volbami pod pláštíkem oné události. Nebude tu od místa všimnouti si toho, zda skutečně vinou zástupců národně-socialní strany došlo k poškození obecních financí, či zda se zakládá na pravdě, že kupní smlouva byla uzavřena za souhlasu členů strany sociálně-demokratické, v kterémžto případě by pak mohlo býti pochybným, zda šlo o chránění veřejného zájmu, ano bylo snad věci, dříve stranou sociálně-demokratickou schválené, dodatečně právě v době volebního boje použito jako agitačního prostředku.

Čís. 3871.

Podstata pokusu trestného činu záleží v tom, že nebylo výsledku pachatelem zamýšleného dosaženo z příčiny na jeho vůli nezávislé.

I dobrovolnému ustoupení od pokusu lze dáti vnější výraz nejen výslovným k tomu směřujícím prohlášením, nýbrž po případě i pouhým jednáním konkludentním, ba i pouhou nečinností neb opomenutím.

Pro dobrovolné ustoupení od pokusu zločinu podle § 206 tr. zák. po případě stačí, nepředložil-li pachatel faráři žádaný křestní list, ač tak učiniti mohl.

(Rozh. ze dne 13. května 1930, Zm I 860/29.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Písku ze dne 31. října 1929, jímž byl stěžovatel uznán vinným nedokonaným zločinem dvojženství podle §§ 8, 206 tr. zák., zrušil napadený rozsudek jako zmatečný a zprostil obžalovaného podle § 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby, že dne 15. ledna 1929 v Č., ač byl ženat, žádal na farním úřadě